

32. סדר היום של ראש המועצה האזורית

כיהנתי כראש המועצה האזורית שער הנגב מספטמבר 1974 עד נובמבר 1987. יכולתי להתחיל למלא את התפקיד באמצע 1974, אבל שימשתי אז גזבר הקיבוץ והמתנתי שנפתלי צורן ישתחרר מתפקידו ויוכל להחליפני. החברים באזור לא הפסיקו לשאול אותי מתי אתחיל סוף סוף לכהן כראש המועצה. היום המיוחד הגיע - 1 בספטמבר 1974.

היה זה יום מיוחד בשבילי. בשעה 06:45 נסעתי באוטובוס בית הספר, שהיה מלא, עם אריה מליץ, חבר ברור חיל שקדם לי בתפקיד ראש המועצה האזורית. הוא השתייך לקהילת החברים ממצרים אשר הקימו את ברור חיל. לארץ עלה ב-1944, בקבוצת החלוצים הראשונה ממצרים שבאה להשתתף בייסוד מדינת ישראל שעתידה הייתה לקום. אריה נחשב אדם מיוחד, אם בחיים הציבוריים ואם בחייו הפרטיים. הוא נותר רווק וכאשר שאלתיו למה לא הקים משפחה, נהג להתחמק ולענות שכל דבר יבוא יומו! היום, כבן 90, הוא חי בבית אבות בקיבוץ וידוע שהגשים את ייעודו העיקרי: חי חיים צנועים בקיבוץ ותרם במסירות ייחודית ובהצלחה לפיתוח מספר ענפי יצור בו; מילא תפקידים ציבוריים שונים ושימש מופת לחברי קהילתנו. השכלתי ללמוד ממנו, במיוחד את ניקיון הכפיים והיושר שבמילוי תפקיד ראש המועצה. הוא נשאר לצידי זמן רב מהנחוץ להעברת התפקיד ואני הפקתי את המיטב מניסיונו.

באותו יום, ה-1 בספטמבר, היום שבו מתחילים ללמוד בכל בתי הספר בארץ, כולל כמובן בבית הספר האזורי שער הנגב, שאלתי את אריה אם נשתתף בטקס המסורתי של פתיחת שנת הלימודים. אולם הוא נהג להתחמק מהופעות פומביות, ובמקום זאת לקח אותי לבקר בבית ספר קטן למבוגרים שפעל לילות אחדים בשבוע בקיבוץ ניר עם. לאיזו מטרה? על מנת לחלק עוגיות וקפה לתלמידים המבוגרים בהפסקות השיעורים. אריה לא נהג לחלק עבודות עם אחרים, והוא אישית עסק בכול...

חשבתי לעצמי: זה לא! אם נבחרתי כראש המועצה זה לא על מנת לחלק אישית עוגיות וקפה, עם כל הכבוד והידידות שרחשתי לכל חבר. גם בימים הבאים הדברים לא היו שונים. הוא, כראש המועצה, פיקח ישירות על מחלקת התברואה הציבורית. כך קבע מתי והיכן משאית האשפה של המועצה תעבוד, ובדק אחרי העבודה אם המלאכה בוצעה כהלכה. זכור לי שבימים הראשונים האלה הלכנו יחד, אחרי השעה 10:00 בלילה, לחפש במושב יחיני מחליף לנהג משאית האשפה עקב מחלתו. מזלנו שלאריה לא היה רישיון נהיגה, כי במקרה כזה הוא היה לבטח מחליפו, וטוב שכך, כי אז הוא היה מספח אותי אליו כעוזר ראש המועצה לענייני עבודות הניקיון הציבורי.

כמובן, אין תיאורים אלה מרמזים כאילו אלה היו הדברים העיקריים בעבודתו של אריה כראש המועצה. אריה היה מסור במיוחד לנושא החינוך והשתדל להשיג במשרד החינוך תקציבים לבניית כיתות חדשות. הודות לו יש לנו גם אמפיטיאטרון אזורי, שתושבי שער הנגב והסביבה נהגו לבוא אליו בהמוניהם. האוכלוסייה שלנו זכתה לצפות בהצגות

טובות, במופעי מוזיקה ועוד במחירים סבירים. גם מחלקת הספורט הייתה פעילה מאוד. כך הצליח אריה בשמונה שנות כהונתו לפתח את חיי התרבות באזור. הבעיה הגדולה הייתה שאריה באישיותו לא הצליח לבנות קבוצות עבודה מסביבו. פיתוח האזור סבל אחרי מלחמת ששת הימים (1967) ומלחמת יום כיפור (1973), מפני שהתקציבים שעמדו לרשותנו לא נוצלו.

התמודדתי עם עיצוב התכנית העתידית לקהילת שער הנגב, ולא שכחתי ולו לרגע את עבודתו של אריה, אבל החלטתי לשנות את היעד של האזור. אחד מצעדי הקבועים היה להתייעץ עם ותיקי האזור, הן בגלל ניסיונם הציבורי והן בגלל אישיותם הייחודית. רק כך יכולנו להביא לשער הנגב את המכללה בתחילת 1975, שישה חודשים לאחר תחילת כהונתי כראש המועצה האזורית.

בעת נסיעה לבאר שבע אני נזכר בקשיים שעמדו בפני סלילת הכביש מקיבוץ רוחמה עד צומת בית קמה, שקיצר בסיכומו של דבר את הנסיעה לבאר שבע בחצי שעה. אריאל שרון, שכננו עשרות שנים בחוות השקמים, לא אהב את הרעיון שייסלל כביש מול חוותו, שבו, בבוא הימים, ייסעו מאות מכוניות של ערבים מעזה לחברון וחזרה. בכלל, לפרויקט מוצלח צריך שיהיה "משוגע" לדבר. ה"משוגע" לפרויקט זה היה יוסף שמיר, ממייסדי קיבוץ רוחמה, שמהיום הראשון להיכרותנו לא פסק להעלות את הנושא, כלומר: קיצור כביש רוחמה - באר שבע. הוא תמיד הזכיר זאת; אבל היכן היה תקציב לכך?

הנס הופיע בדמותו של חברי הוותיק, חיים צבן, אז מנהל הפיתוח של הקרן הקיימת לישראל. אחרי השתדלויות רבות הוא העלה את הרעיון ששנינו נגייס את המימון על מנת לסלול בשלב ראשון כביש שבסיסו כורכר, באורך של כ-15 קילומטר. הוא אמר: "אל תדאג, אני יודע איך פועל הראש של אנשי מע"צ. אם יש כבר כורכר לא תהיה להם, עם הזמן, חלופה אחרת אלא לסלול את הכביש". וכך היה. עם השנים, והודות למאמצים התמידיים של יוסף שמיר ושל שי חרמש, ראש המועצה שבא אחרי, הפך הכביש למציאות מתוקה.

היום-יום בניהול המועצה החל בבוקר מוקדם. לאחר כשעתיים של דיונים עם הפקידים העיקריים בתחום האדמיניסטרטיבי, באו לפגישות עימי אנשים שהזמנתי ואחרים שהגיעו מדי שבוע. מפקד הגוש היה מגיע תמיד בלוויית סגנו, סגן אלוף. שער הנגב היא שכנה של העיר עזה, על כל הבעיות הנובעות מכך. ימים ספורים אחר הביקור החשוב שלהם נהגתי לבוא אליהם עם התשובות לבעיות שהעלו. גם מפקד המשטרה המקומית משדרות היה מתלווה אליהם.

מדי יום נהג לבוא למשרדי מנהל מחלקת התחבורה האזורית. תמיד צצו בעיות בלתי צפויות בקרב חלק מהנהגים שנהגו ב-12 האוטובוסים הצהובים של המועצה או היו תלונות של קיבוצי האזור נגד נהגים מסוימים ואני, כראש המועצה, הייתי צריך לפעמים לתפקד כעובד סוציאלי. עוד לא הספיק זה לצאת ממשרדי וכבר הגיע מנהל החשבונות, לתאר את המצב הפיננסי ה"אמיתי" של המועצה. כמובן, בעקבותיו היה מגיע המנהל הפיננסי כדי להציג את המצב ה"ריאלי", לפי השקפתו.

יחסי עם ראשי המועצה המקומית שדרות, שמנתה באותה תקופה כעשרת אלפים תושבים, היו טובים במשך כל שנות כהונתי (נבחרתי מחדש שלוש פעמים לשלוש קדנציות וחצי, כמעט 14 שנה; הם התחלפו כל ארבע שנים). נהגנו להיפגש על מנת להחליף דעות על יחסי היישובים. נועדתי לפגישות שוטפות עם המזכירים של קיבוצי האזור, עם מנהלי המשק, עם המנהל הכללי של התעשייה האזורית, עם מנהל בית הספר האזורי ועם מנכ"ל המכללה. תמיד נשאר זמן מה לקריאת המכתבים ולהכתבת מכתבים חדשים, מלבד הצורך לענות לשיחות הטלפוניות השונות!

כך התנהלו הדברים; אלה היו חוקי המשחק. רצית להיות ראש המועצה? שחק אותה!

האמת - אהבתי זאת וגמולי היה כאשר התוצאות היו טובות.

פעמיים בשבוע נהגתי לעלות לירושלים ולבקר במשרדי הממשלה במסגרת ניסיונותי להשיג תקציבים למימון פרויקטים במועצה: בניית כיתות חדשות, רכישת ציוד לבית הספר ולמעבדותיו, למכללת ספיר, ובמיוחד תקציבים לפיתוח חברתי של הקיבוצים. כמובן היה עלי לבקר אצל שרים וחברי כנסת כי בלי "מילה טובה" שלהם דבר לא היה קורה.

כתוצאה מפגישותי עם הנהלת מפעל הפיס הצלחנו לקבל עזרה משמעותית שתרמה לפיתוח נושאי חינוך ובריאות באזור. במיוחד ברצוני לציין את תרומתם הייחודית של יושב ראש ארגון המועצות האזוריות, יוסף שיין, ושל מנכ"ל מפעל הפיס, אליצור גורן. השתתפתי במפגשים עם ראשי רשויות שמהם למדתי דרכים להשגת מקורות מימון חדשים, ויצרתי

יחסים שכדאי היה לטפחם למען עתיד האזור. מלבד זאת קיימתי מגע רצוף עם מנהיגי התנועה הקיבוצית ועם מנהיגי מפלגת העבודה.

גם אם הייתי נשאר כל הזמן במשרד לא הייתה חסרה לי תעסוקה, אך הקפדתי לתת עדיפות לביקורים שבועיים בקיבוצי האזור. לביקורים אלה הצטרף אלי הצוות הניהולי של המועצה, והם התקיימו על בסיס העיקרון "ראש המועצה מגיע אל התושבים ולא התושבים מגיעים אל ראש המועצה". הדבר החשוב ביותר בביקורים הללו היה לספק את צורכי החברים באזור ברמה האישית והכללית כאחד. מטרתם העיקרית הייתה לשמוע וללמוד מדי יום ביומו דברים חדשים על מה שמתרחש ביישובי המועצה האזורית שער הנגב. תרמתי הרבה, אבל גם למדתי הרבה. היה זה ניסיון מופלא.